GAZETA KRAKOWSKA

Prenumerata kwartalna złp. 12. **N^ER 264.** *Pojedynczy numer na welinowym papierze gr. 10.*

NIEDZIELA DNIA 30 PAŹDZIERNIKA 1831 ROKU.

OBSERWACYIE METEOROLOGICZNE.

Barometr dla lepszego porownania zredukowany na 0° Reaumiura.

Dzień	Godzina	Barometr na 0° r.	Therm:	Higrometr	Wiatr	Stan Atmosf:	UWAGI.
28.	7	27 11, 085	+ 0. 9	— 1 0		mgła	
	12	„ 11, 730	+ 9. 5	+ 6,0	połud: wsch. słaby	pogoda	
	8	„ 11 529	+11. 6	+ 6 7	„ „	„ „	
	9	„ 11, 676	+ 5. 4	— 4,0	„ „	„ „	

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

WARSZAWA 25 PAŹDZIERNIKA.

Dyrektor Mennicy Królestwa Polskiego

Podaie do powszechney wiadomości, iż postrzeżone zostały w cyrkulacyi fałszywe pieniądze:

1. Rubel pod rokiem niewyraźnie oznaczonym, tak, że tylko domyślać się wypada, iż miał bydź albo 1814, albo 1824, rozpoznać go dość łatwo można, po powierzchni z obudwóch stron ciemney, iak gdyby okopconey, przez co miano zamiar uwieść publiczność, iak gdyby ten pieniądz przypadkowo był w ogniu, w istocie zaś chciano pokryć kolor metalu niewłaściwy srebru; metal ten iest kompozycya podobna do używaney przy literach drukarskich, i proba docymastyczna wykazała, iż w tey kompozycyi nic się wcale srebra nie znayduie. Niewyraźność roku albo 1814, albo 1824 nie może bydź uważana za cechę do rozpoznania, gdyż mogłoby bydź, że inne odlewy rubli dokładnieysze są w tym szczególe. Napis na okręgu iest niewydatny, i okręg sam iest wcale niekształtny; korona, niektóre litery i części lauru są w mieyscach mniey więcey iak gdyby zalane.

2. Dwózłotówka pod rokiem 1830 iest z cyny odlana, niewydatnie i nieraźnie w rozmaitych częściach i literach, przez co łatwo ią poznać, równie iak i po kolorze tego metalu i dźwięku, cynie tylko właściwym. Nakarbowanie na okręgu iest nierówne.

3. Dziesięciogroszówki z roku 1830 odlane z kompozycyi metaliczney kruchey, nie trudne są do rozpoznania po kolorze wcale niewłaściwym srebru, tudzież po niewydatności liter, liczb i herbu.

Wzywa się wszelkie władze skarbowe i policyyne, do dania baczności na kurs wyżey opisanych pieniędzy, w celu ochronienia kass i publiczności od szkody, tudzież ukarać przestępców według surowości prawa.

W Warszawie d. 21 Października 1831 r.

Bieńkowski.

Sekret: *Ginett.*

W okolicach Brodnicy, panowała nadzwyczayna drogość. Tak n. p. za małą kufelkę

porteru płacono złp. 6; za szklankę kawy złp. 1 1/2; owsa korzec złp. 28. Obiadu, iak go zowiemy tu w Warszawie gospodarskim trudno było się dokupić; w kwarantannie płacono porcyą zupy i baraniny po złp. 3 a mała bułeczka taka iak w Warszawie gr. 3 aż 18 gr. polskich.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Paryż 18 *Października.* — Onegday odbył król przegląd na dziedzińcu Tuilleries i na placu karuzelowym nad pułkami 52 i 62 liniowey piechoty, 6tym pułkiem huzarów i dwiema szwadronami konney artylleryi.

P. Saulnier złożył urząd prefekta policyi w Paryżu, a na iego mieysce mianował król dnia 15 b. m. tymczasowym prefektem P. Gisquet, dotychczasowego jeneralnego sekretarza.

Dziennik *Konstytucyonista* zawiera wyrachowanie summ, które rzekomo starszą odnogę Bourbonów od r. 1814 do 1830 Francyą kosztowały, a te wynoszą 5400 mill. fr. co łatwo bydź może, gdy następuiące summy położone są na rachunek przeszłey rodziny królewskiey: 500 mill. przyrzeczone przez hr. Artezyi sprzymiarzyńcom za ustąpienie 22 liniowych okrętów z 11,000 dział i materyałem woyskowem; 800 mill. za zwrócone w r. 1814 dobra emigrantom; 700 mill. w kontrybucyi woienney w r. 1815; 450 mill. za 3letnie osadzenie Francyi przez woyska obce; 400 mill. na kampanią hiszpańską; 1000 mill. w wynagrodzeniu za dobra emigrantom.

Poseł nasz przy dworze hollenderskim baron Durand de Marueil miał dnia 15 b. m. prywatne posłuchanie u krola.

Z początkiem roku przyszłego prefektura departamentu Sekwany wydawać będzie statystykę Francyi, w której dokładnie podawane będą ludność całego kraiu i stolicy, liczba wyborców municypalnych, zaciąg woyskowy, przestępstwa, konsupcya i statyczne przedmioty.

Marszałek Gerard odiechać ma jutro do głównej swey kwatery do Maubeuge.

Dziennik *National* zastanowia się, iż znayduie teraz w Paryżu tylu ambassadorów i posłów francuzkich, iako to: hr. Harcourt przy dworze madryckim, xiążę Mortemart dworze Petersburgskim, hr. Flachault przy dworze berlinskim, i baron Durand de Marueil przy dworze hagskim, a mówią ieszcze o przybyciu marszałka Maison z Wiednia i posła z Sztokolmu.

Tenże dziennik pisze: "W Anglii znayduie się mąż, który z 24 godzin ciągle 20 pracuie, który w izbie lordów zasiada, przyduie w iednym z sądów, zasiada na radzie ministów, adwokatom obu królestw z rana rad udzielała, i ieszcze ma tyle czasu, że pisać może wielkie rozprawy o polityce i jurisprudencyi do dziennika edinburgskiego i elementarne xiążki, które w całey Anglii darmo rozdaie, nadto kieruie dziesięciu towarzymi, których celem iest oświecać i wspierać pracowitą klassę ludu. Tym mężem iest lord Brougham."

Z wielkiego królowi przepisanego dzieła o wyprawie do Egiptu, które tuteyszy xięgarz Denain wydaie, wyszedł w tey chwili 10 poszyt. W dziele tem zawieraiącem dokładny opis wyprawy do Egiptu i Syryi, do którego jenerał: Belliard, Rampon i Gourgaud, tudzież uczeni Desgennettes, Laray, Poussielgue i Miot dostrczyli materyałów, okażą się pierwszy raz listy i pamiętniki jenerała Kleber.

Z departamentu Gardy donoszą, że d. 10 b. m. w Nimes zaszły zaburzenia: o godzinie 8 w wieczór na placu przed teatrem zebrały się kupy ludzi i słyszeć się dały krzyki: niech żyie Napoleon IIgi! Uwięziono kilka osob i spokoyność przywrócona została. — W Clermont departamencie Herault dnia 9 b. m. pospólstwo wpadło do biora niestałych podatków, pozabierało papiery i regiestra, podarło i porozrzucało. Władza cywilna niebyła w stanie zapobiedz tey zdro-

łności, gdyż tylko 3 żandarmów miała do swego zarządzenia, a gwardya narodowa niechciała dopełnić owey powinności. Podprefekt przybiegł atoli z brygadą żandarmeryi z Lodeve i przywrócił porządek. — Dzieńik *Avenir* wyraża, iż rozjątrzenie z powodu podwyższonego podatku na ten rok o połowę od dawnieyszych lat doszło w południowych prowincyach do naywyższego stopnia, a w Delfinacie, zamierzano nawet utworzyć związki do zaprzestania płacić wszelkich podatków, poki teraźnieyszy rząd wszystkich przyrzeczeń konstytucyą r. 1830, a mianowicie wolności nauk nieuzupełni.

Dowodzca Szuanów Guilleminot, były major w woysku, został w departamencie Morbihan schwytany.

Podług listów z Algieru pod d. 1 b. m. ułożono tam plan wystawienia teatru, na którym szczególniey wodewille grywane być maią.

Znayduiący się tu Hiszpanie, którzy stósownie do woyskowey kapitulacyi r. 1823 pobieraią od rządu wsparcie, odebrali rozkaz do opuszczenia w 24 godzinach Paryża i udania się do przeznaczonych im mieysc pod utratą wsparcia.

Na dzisieyszey giełdzie oznaymionem zostało, co następuie: "Król odebrał wiadomość, że posłowie wielkich mocarstw ugodzili się na zasady rozgraniczenia między Hollandyą i Belgią. Minister skarbowy pospiesza z udzieleniem tey wiadomości publiczności.,,

Izba deputowanych na dzisieyszem posiedzeniu uchwaliła znowu dwa paragrafy ustawy względem izby parów. P. Bignon cofnął swóy dodatek względem konstytucyyney władzy izby deputowanych.

Neapol 23 *Września.* — Okręty woienne tutoyszey marynarki, okręt liniowy Wezuwiusz, i kilka fregat, które stały w zatoce na kotwicach, odpłynęły przed nieiakim czasem do Palermo. Ogłoszenie administracyi żeglugi parowey donosi, że od 20 Października aż do 9 Listopada statek parowy Jlreal Ferdinando odbędzie podróż do Sycylii i do nowego Wulkanu na wyspie Ferdynanda. Tak pierwszy raz nazwano tę wyspę i dowiaduiemy się przy tey okazyi, że officr Królewskiey Marynarki Ventimiglia, pod tem nazwiskiem zaiął wyspę. Wezuwiusz od kilku dni widocznie powiększa swą działalność tak dalece, iż ta przewyższy działalność iego przy końcu zeszłego roku Jak wielką zaś ta była, można ztąd wnosić, iż wówczas potrzeba było prawie sto stóp na dół się spuścić, aby od krawędzi do Krateru się dostać, gdy tymczasem teraz ta niezmierna wklęsłość, nie tylko tak zupełnie iest napełniona, że spod sięga wysekości krawędzi, ale nadto że ostrosłup buchaiący ogniem, iuż zaczyna przewyższać krawędź i podług wszelkiego do prawdy podobieństwa w krótce góra swóy profil odmieni. Od kilku dni, zaczęla lawa 3 strumieniami płynąć przez krawędź z góry, lecz ze strony przeciwney od Neapolu ku Pompei, tak, że ztąd nic widzieć nie można. — Mówią o utworzeniu pewnego rodzaiu Gwardyi Narodowey tak tu iako i w całem Królestwie, z osób naypoważnieyszych składać się maiący, a od którey nawet naywyższy stopień niewyłącza. Przyczyną tego iest troskliwość, iż nayprzezornieysze i naysurowsze przepisy zdrowia, przez usiłowania przemycaiących, mogłyby być udaremnione. Zdaie się bowiem, iż bez podobney straży mimo to, iż wielu przestępnych zastrzelono, nie podobieństwem iest, zapobiedz nieporządkowi, który teraz staie się naywiększem przestępstwem, i sprowadzić może niedolę, w porównaniu którey, uszczerbek finansowy mniey iest znaczny. W Ischi miano zrobić początek tey Instytucyi.

ROZMAITOŚCI

Miłośnicy słowiańszczyzny u narodów obcych.

1. Francesco Maria Appendini, uczony pijar w Raguzie, rodem z Piemontu, był wiel-

kim miłośnikiem sławiańszczyzny. R. 1808 wydał gramatykę Illiryiską, którą dedykował ówczasowemu wielkorządcy Dalmacyi, marszałkowi Marmont. Marszałek ten uważał język sławiański, w teraźnieyszem położeniu Sławian do reszty narodów Europy, za nader potrzebny dla stanu woyskowego, a we dwa roki późniey, iako pierwszy wielkorządca Illiryi, postanowił w Lubiannie dla swoich officerów sztabowych szkołę osobną sławiańską, pod nazwiskiem: *schola palatina slavica* i w temże mieście kazał wydawać gazetę sławiańską.

2. Hrabia de Maitre, w prawdzie w Chambery w Sabaudyi, ale z pokolenia francuzkiego urodzony, będąc posłem sardyńskim w Petersburgu czytywał sławiańsko-greckie księgi kościelne. Przykład bez przykładu u Francuza, świeckiego, hrabi i dyplomatyka. W swoich Soirées de St. Petersbourg zaleca Europie zachodniey naukę języków sławiańskich, które pięknemi, bogatemi, pierwotwornemi, wykształconemi i dawnemi nazywa.

3. Lord Fryderyk North, hrabia Gilford, syn pierwszego ministra tegoż imienia przed 50 laty, uczeń w językach sławiańskich Pawła Solarych, usiłuie iuż od lat kilku dowieść, że bez wiadomości języków sławiańskich, ani greckiego, ani łacińskiego dokładnie zgłębić nie można, i że oba te języki ze źródła sławiańskiego pochodzą.

4. Uczony i znany w Europie xiążę de Ligne, przyiaciel Woltera, takie o języku sławiańskim, uważanym za szczep ogólny różnorodnych dyalektów, dał zdanie, które tu w przekładzie umieszczamy:

"Mniemam, że język sławiański iest naystarszy po między wszystkiemi językami; ponieważ iest naypowszechnieyszy na ziemi, lubo to ieszcze nie zupełnie dowodzi. Ale gniewam się na to, że nazwę iego kraiów znieważaią imieniem, niewolnictwo przypominaiącem; to iest błąd. Sławiańskim powinien się nazywać ten język od sławy, nie sklawońskim. (Od słowa *Sklav*, niewolnik.) Co za różnica! i iak pysznię się tem, żem to odkrył.,, S. L. J.

— Londynie popisuię się teraz wirtuoz polski na skrzypcach Poliński. Gazety angielskie wspominaią go obok dwóch tamte będących skrzypków. Paganiniego i Collinsa.

— W Santa-Fe utworzyło się zupełnie nowego rodzaiu towarzystwo assekuracyyne piękności kobiet. Głównieysze zasady tego zakładu są następuiące: Dama, chcąca swą piękność assekurować, musi być w kwiecie wieku, sama ocenia swą piękność i płaci towarzystwu dorocznie wedle tegoż ocenienia pewną kwotę. Zaassekurować się można tylko od 15 do 30 lat, dowód, iż w późnieyszym wieku piękność u Amerykanów nie ma wartości Jeżeli w tym czasie upadnie lub całkiem zniknie piękność zaassekurowaney damy, towarzystwo płaci iey doroczne pensyą wedle ilości iey płacy, np. za roczne składki po 200 ft. — rocznie 2000 funt. szterl.

— W Mexyku, w górach Durango, znayduie się rodzay psów, żyiących w norach dziko, wielkości szczura. Są to główne nieprzyiacioły rodzaiu szczurów i wytępiaią ie zaciekłe. W zamiarze oswoienia ich i użycia do wygubienia szczurów i myszy, przywieziono kilka par do Londynu.

— W dzienniku wiedeńskim: poświęconym sztukom, literaturze, teatrowi i modzie (Wiener Zeitschrift (w trzecim kwartale r. b. na st. 768 znayduie się sonet A. Mickiewicza: „goduina“, przełożony przez Harro Harringa.

— Wyszło w Niemczech dziełko norymberskiego uczonego prof. Lochnera, zaymuięce badacza dzieiów Polskich, pod tytułem: Ueber Johann III. Sobieski und Georgs III. von Sachsen Antheil an dem Entsatz von Wien 1683 („Udział Jana III. Sobieskiego i Jana Jerzego III. elektora Saskiego w odsieczy Wiednia r. 1683.,,)

— "Barbara Radziwiłłowna,, Aloi. Felińskiego przełożoną została na język niemiecki przez Oriona Julius i wydana w Berlinie r. 1831. Dawniey iuż "Ludgarda,, Kropińskiego, przez Galicyanina Malicha przełożona, w Krakowie wydaną została. Pierwszy przekład mierny, drugi dosyć dobry.